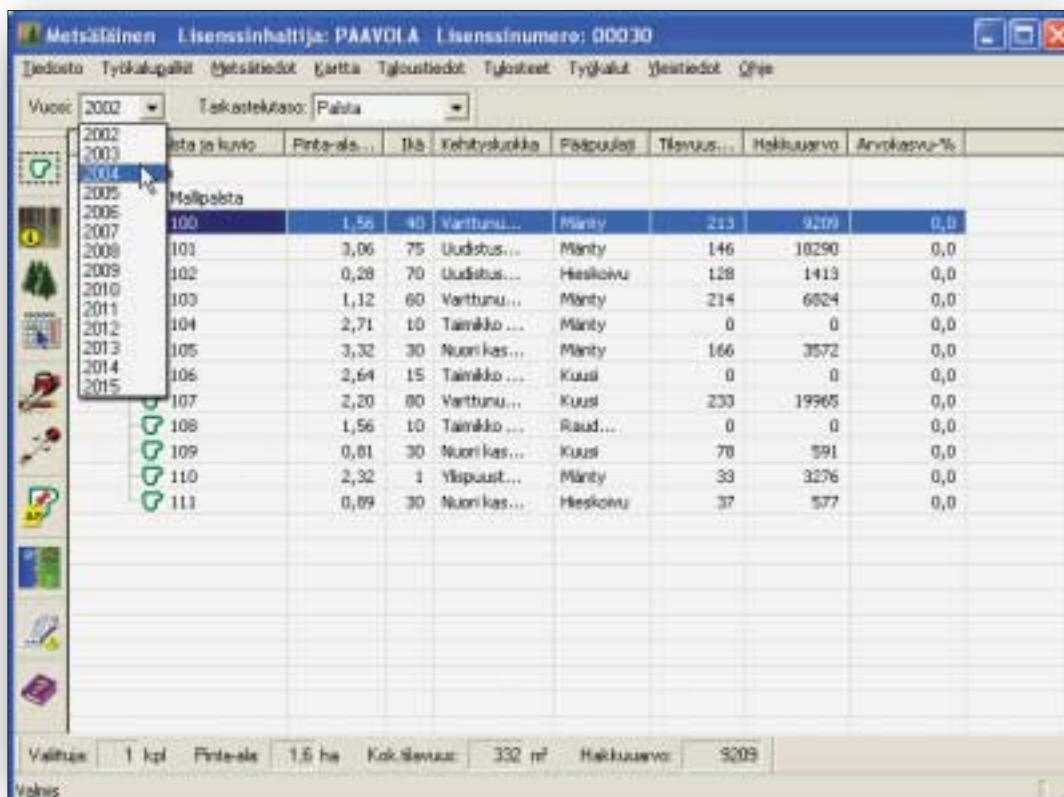

HANNU PAAVOLA

Metsäsuunnitelmien ylläpitoon sekä suunnitteluun tarkoitettujen ohjelmien tarjonta on kasvanut vähitellen. Bittitiimin Metsäläinen on uusin vaihtoehto metsäsuunnitelman ylläpitoon. Ohjelmasta tulee lähiaikoina saataville niin omaa metsätaloussuunnitelmaansa ylläpitävien kuin metsätaloussuunnitelmia tekevienkin versiot.

Metsäläisen avautuessa tarkastellaan ensisijaisesti valittuna olevan vuoden metsätaloustietoja. Jollei kuvioiden puustoa ole kasvatettu kyseiselle vuodelle, ei kuvioilla ole tietojakaan katseltavaksi. Integroitu karttaliittymä on nopea ja toimiva ratkaisu kuvioiden sijainnin

havainnollistajana. Ohjelman toimintoihin pääsee kätevimmin käsiksi vasemmalla olevien painikkeiden kautta, joiden painaminen sekä avaa että sulkee avautuvat ikkunat. Kuvioita voidaan valita käsittelyyn useampikin kerralla.

Bittitiimin uusi Metsäläinen

TUOTETIEDOT

Metsäläinen

Valmistaja:
Bittitiimi Oy
Yliopistonkatu 36 / Torikeskus
40100 Jyväskylä
WWW:
<http://www.bittitiimi.fi>
Järjestelmävaatimus:
Windows95 tai uudempi
Hinta, Perusversio:
175 EURO + ALV
(213,50 EURO)
Suunnittelijaversio:
Tarjouksen mukaan
Edellisten lisäksi 9 EURO jos sähköisen version lisäksi halutaan ohjelma CD:llä toimitettuna.

Lisätietoja Metsäläisestä voi kysellä puhelimitse 040-869111 tai sähköpostitse sovelluksen pääsuunnittelijalta janne.loikkanen@bittitiimi.fi

Bittitiimi Oy:ssä on ahkeroitu ohjelmistojen parissa viime aikoina. Useimmille tutuin bittitiimin sovelluksista on Wisu, johon myös Metsäläisestä on tulossa yhteys tilan tuotannon kokonaisvaltaisen suunnittelun mahdollistamiseksi. Metsätalouden suunnitteluun ja suunnitelmien ylläpitämiseen tarkoitettu Metsäläinen on uusin tulokas.

Ohjelman asennus ei juurikaan eroa useimpien nykyisten ohjelmien asennuksesta. Asennuksen kansion on ehkä hieman poikkeuksellisesti muualla kuin ohjelmätiedostojen kansiossa, mutta senkin voi niin halutessaan muuttaa. Ohjelman asennuksen yhteydessä kysytään halutanko käyttää yhteyksiä myös muihin Bittitiimin sovelluksiin. Tämä yhteys ei kokeiltavana olleessa versiossa ollut vielä toiminnassa, mutta sen avulla on tarkoitus mahdollistaa kokonaisvaltaisempikin suunnittelu.

Tiedot siirtotiedostolla kätevimmin

Ohjelman tarvitsemat tiedot voidaan tuoda joko X-Forestin siirtotiedoston avulla, Metsänvartijan tiedoista tai vaihtoehtoisesti syöttää käsin. Kaikkein helpoimmalla pääsee metsäkeskuksesta hankitun X-Forerstin siirtotiedoston avulla.

Uusimmat suunnitelmat sisältävät myös paikkatiedon, jonka avulla ohjelmaan integroitu karttaliittymä osaa automaattisesti luoda kartan, jolloin kartan piirteilyä ei tällöin tarvita. Vanhimmissa voimassa olevista suunnitelmista ei kaikissa tapauksissa ole paikkatiedon sisältävää aineistoa saatavilla ja aineiston sisällössä voi olla myös metsäkeskuksittain. Vanhaa taso-muodossa olevaa siirtotiedostoa ei Metsäläiseen voi tuoda.

Vanhempien suunnitelmien kohdalla on sekin ongelma, ettei niissä lukuja ole suoraan löydettävissä tietojakaajien tai ositteiden

muodossa tietoja tarvitsevaan Metsäläiseen. Jollei vanhempi metsäkeskuksesta saatavilla oleva suunnitelma sisällä paikkatietoa, saa itselleen kuitenkin hyvän kuvan metsälönsä tilasta siirtämällä tiedot käsin suunnitelmas-ta.

Tietojen tuonnin jälkeen kannattaa tarkistaa myös suunnitelmassa olevien toimenpiteiden ajoitus. Ensimmäiselle viisivuotiskaudelle sijoitettu hoito tai hakkuu saattaa siirron jälkeen olla ajoitettuna myöhemmälle kaudelle.

Puuston kasvatusta

Metsäläisessä avautuessa avautuvat kuvioiden tiedot sisältävät vuosi-valikossa valitun vuoden tiedot. Valittavia vuosia on näkyvillä sen mukaan, miten puustoa on kasvatettu Tuodut tiedot sisältävät aineiston päivämäärän jolta mittaus on peräisin. Käsin tai kokonaan uutta suunnitelmaa

tehtäessä pitää antaa tieto, milloin kyseinen tieto on mitattu.

Tästä vuodesta eteenpäin kuvioiden puustot kasvatetaan laskentamallien avulla. Kaikkien kuvioiden puustojen kasvattamiseksi Metsäläinen sisältää ohjatun tietojen päivitystoiminnon, jolla puustoa voidaan kasvattaa joko nykyhetkeen tai tiettyyn vuoteen saakka.

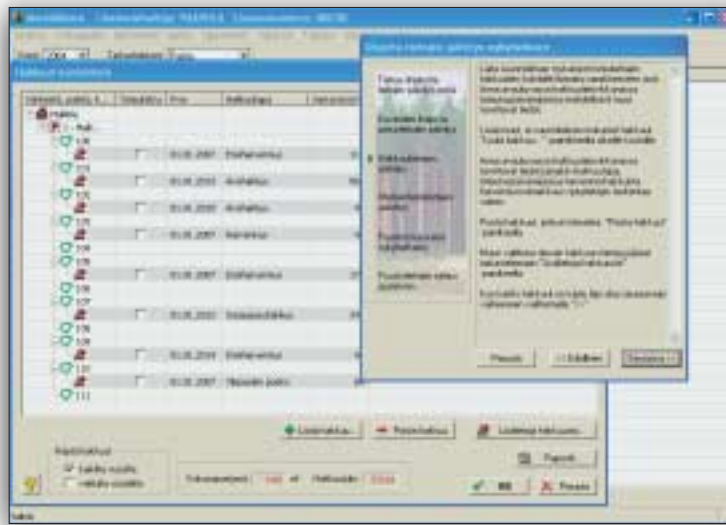
Ohjattu toiminta kasvattaa puustoa alkaen siitä vuodesta, johon kasvatusta on jo tehty. Puustoa voidaan kasvattaa kuvioittain myös suunnittelun yhteydessä. Tämä on osittain myös pakollista tulevaisuuteen ajoittuvan hakkuun suunnittelun yhteydessä, sillä hakkuuta ei voida suunnitella, jollei puustoa ole kasvatettu kyseiseen vuoteen saakka. Kasvatuksessa suunnitellut hakkuut kirjataan laskennallisesti jollei niitä merkitä tehdyksi suunnittelun mukaisesti.

Loogisessa järjestyksessä

Suunnitelmaa tehtäessä tai käsiteltäessä ohjelmassa tarvittavat toiminnot löytyvät vasemmalla olevien painikkeiden takaa järjestyksessä ylhäältä alaspäin. Painikkeet ovat on-off-painikkeita jotka sekä avaavat että sulkevat ikkunat. Ikkunoita voi olla saman aikaisesti useampiakin avoinna, vaikkei tämä kaikissa tapauksissa olekaan paras menettelytapa. Kerralla voidaan ottaa käsitelyyn useampikin kuvio, vaikka niitä kaikissa tapauksissa käsitelläänkin pääsääntöisesti yksi kerrallaan.

Ensimmäisenä olevalla kuvioiden valinta-työkalulla voidaan kuvioista etsiä valintaan halutut ehdot täyttävät kuviot. Toisena olevan kuvioiden paikkatietojen käsittelyssä annetaan kuvioiden perustiedot. Karttaa käytettäessä sen kautta määritellään myös kuvion sijainti kartalla kuvion tunniste sijoittamalla. Kuvion puustotiedoissa annetaan kuvion puustotiedot jaksojen eli ositteiden muodossa puulajeittain, jolloin pakollisia tietoja ovat puulaji, ikä, keskiläpimitta ja -pituus sekä pohjapinta-ala tai runkoluku.

Toimenpiteiden suunnittelussa kirjataan niin suunnitellut hakkuut kuin ohjotytötkin. Toimenpiteiden suunnittelu kirjataan jollekin vuodelle, vaikka se yleisesti ajateltaisinkin väljemmin ajoitet-

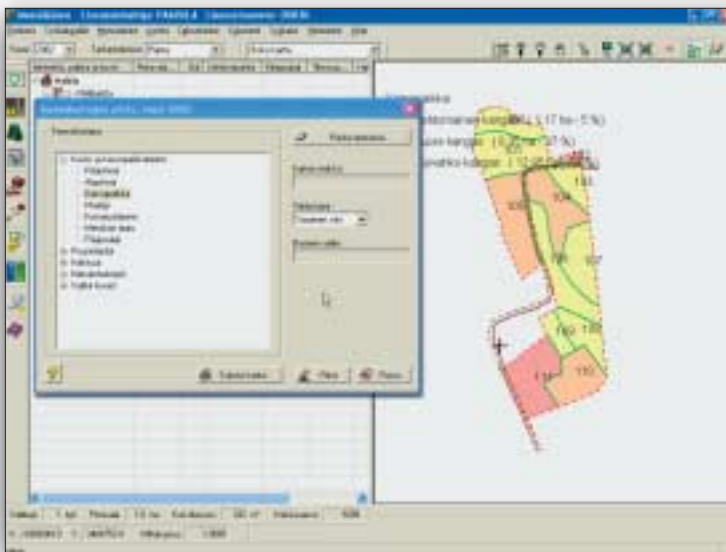
Ohjatulla tietojen päivityksen avulla voidaan metsälön kaikkien kuvioiden puusto päivittää nykyhetkeen. Suunnitellut mutta toteutumatta jääneet hakkuut on poistettava tai ohjelma vähentää hakkuun poistuman kuvion puustosta. Vastaavasti hakkuut joita ei suunnitelmassa alun alkaen ollut, pitää kirjata laskelmaan jotta ne huomioitaisiin. Samoin kuvioiden rajoitusten muutoksien takia muuttuneet pinta-alat pitää huomioida joko kuvioiden aloja muuttamalla tai jakamalla kuvio useampaan osaan.

tavaksi, esim. ensimmäisellä viisivuotiskaudella tehtäväksi. Tämä kylläkin kirjataan ohjelmaan.

Toimenpiteiden päiväyksen tarkkuus voidaan kaikissa tapauksissa valita tarpeen mukaan. Laskennallisesti tulevaisuuteen kasvatettu puusto voidaan myös poistaa. Suunnitellut hakkuut vaikuttavat myös puus-

ton tilaan, joten puustoa poistettaessa poistuvat myös sinne sijoitetut toimenpiteet. Toteutuneiksi merkityt hakkuut ei vahingossa pääse poistamaan, sillä ne on ensin poistettava leimikoiden kautta.

Hakkuiden sekä hoitotöiden toteutuksen kirjaamiseen on omat ikkunansa. Hakkuiden

Integroitu karttaliittymä on erityisen kätevä silloin ohjelmaan tuotava aineisto sisältää valmiiksi paikkatiedon, jonka perusteella kartta syntyy aivan kuin itseltään. Karttaa muokattaessa se avautuu omaan ikkunaan jolloin se on paremmin suurennettavissa ruudullekin. Kartalle voidaan asettaa myös taustakuva. Ilmakuva kartan taustalla kertoo kuvioiden sijainnista paljon enemmän kuin pelkät viivat. Teemakartat ovat todella havainnollisia, joskin ne kaipaavat värejä myös tulostimelta.

yhteydessä voidaan muodostaa myös puunmyyntierä tarjousten sekä metsänkäyttöilmoituksen pohjaksi. Metsänhoitotöitä suunniteltaessa voidaan huomioida myös niiden riippuvuus edeltävistä toimenpiteistä.

Tarjousten vertailua

Puunmyyntierä voidaan muodostaa yhdestä tai useammasta suunnitellusta hakkuusta. Metsäläiseen voidaan tallentaa useampia ostajia sekä ostotarjouksia. Puunmyyntierä on tehtävä hakkuiden kautta, jossa siihen voidaan liittää ostotarjouksia. Seuraavien tarjousten liittäminen sekä tarjousten vertailu käy kuitenkin helpommin Taloustiedot-valikon puunmyyntitarjousten kautta helpommin.

Tarjouksia vertailtaessa pohjana on luonnollisesti laskettu puulajien kertymä jossa huomioidaan myös pienimmät sallitut mitta-alueet. Erikoispuun osalta kertyvät määrät pitää tämän osalta arvioida erikseen jotta tarjoukset olisivat vertailukelpoisia.

Integroitu karttaliittymä

Metsäläisessä on integroitu karttaliittymä, joka esitystilassa avautuu suoraan ohjelman sisälle. Metsäkeskuksesta aineiston hankinta puoltaa sen sisältämää paikkatietoa jonka perusteella tietoja tuotaessa saadaan myös kartta samalla kertaa. Aineiston tallennustapa vaihtelee niin tallentajittain kuin metsäkeskuksittain jonkin verran, joten kartan ja kuvioilistan yhteistyötä voi joutua hieman parantelemaan puuttuvien kuviokehdistyksillä.

Käytetyissä viivalajeissakin on poikkeavuuksia, esim. tilan rajat eivät näy aina rajoina kuten ohjelman esittelyversiossa, pinta-alojen tai kuviotietojen kannalta tällä ei ole merkitystä. Kartan taustalla voidaan käyttää ilmakuva, joka antaa lisää havainnollisuutta kuvioiden valintaa. Ilmakuvan sijoittelu ei tosin sisällä kovin kummoisia apuvälineitä, joten skannatun kuvan kanssa joutuu askartelemaan.

Markkinoille on onneksi tullut kohtuuhintaisia digitaalisia kartta-aineistoja, jolloin skannattujen kuvien tarve vähenee. Karttojen mukana on tulos myös

määrittelytiedosto, jota Metsäläisenkin integroitu karttaohjelma tukee. Määrittelytiedoston perusteella kartta asettuu automaattisesti paikoilleen ilman ylimääräisiä toimenpiteitä.

Kartan ollessa avoinna voidaan kuvioita valita kuviolistalta sekä kartalta ja myös vuorotellen. Karttaliittymä toimii tässä suhteessa moitteettomasti ja toimii ripeästi. Joidenkin muiden toimenpiteiden jälkeen kartan työkalun joutuu valitsemaan uudelleen jotta se toimisi.

Karttatulosteisiin kuuluvat metsäsuunnitelman yhteydessä oleellisina teematulosteet, joilla niin puustotietojen kuin useiden muidenkin tietojen kohdalla on saatavissa olevat graafiset tulosteet kertovat havainnollisesti kohteiden sijainnista. Kartan muokkaukseen löytyvät useimmat tarvittavat toiminnot. Metsäsuunnitelmaansa ylläpitävän kannalta näitä tarvitaan lähinnä kuvioden rajojen muuttuessa. Käytettäviä karttoja voi olla useampikin.

Lisänä kevyt kirjanpito

Metsäläinen sisältää kevyen kirjanpito-osan, joka täyttää metsätalouden perustarpeet kirjanpidon osalta ALV-ilmoituksineen. Kirjanpidon ja metsäsuunnitelman integraatio kustannuspaikkoinen mahdollistaa tarkemman taloustietojen analyysin. Metsäkauppojen tulot voidaan liittää tiettyyn kauppaan ja sitä kautta tiettyyn kuvioon. Samoin menot voidaan liittää tiettyyn kuvioon ja näin saada tarkempia tietoja. Verotuksen osalta kyseessä on yhdenkertainen kirjanpito jonka avulla verottajankin tarpeet tyydyttyvät, jollei enempään ole tarvetta.

Metsäläinen on toiminnoiltaan ja karttaliittymältään suhteellisen vikkeliä. Ainoan poikkeuksen tekee kuviotietojen yhteydessä tapahtuva laskenta sekä puusto-

tietojen kasvatusta joka kaipaa hieman puhtia tietokoneelta. Kartan taustakuvaa käytettäessä muistia on syytä olla riittävästi etenkin tarkempaa karttaa haluttaessa. Ohjelman päivitykset saadaan asennettua helposti siinä olevan automaattisen toiminnon avulla.

Kokeiltavana olleesta ohjelma-versiosta puuttui vielä osa raporteista, joita perusversio sisältää hieman suunnittelijaversiota niukemmin. Erikoisuutena on esim. suoraan Exceliin tai Wordiin tapahtuva tulostus. Näihin tosin kaipaaisi desimaalierottimen vaihtoa pisteestä pilkkuksi, koska se on useimmilla käyttöjärjestelmän oletuksena.

Tietylle vuodelle tapahtuva suunnittelun toimenpiteen sijoitus hieman rajoittaa toteutuneiden toimenpiteiden kirjaamista, eikä hakkuun tai hoitotoimenpiteen siirto toiselle vuodelle uudelleen kirjaamatta ole mahdollista. Näiltä osin toimintoihin hieman kaipaaisi lisäyksiä, jottei kerran suunniteltua tarvitsisi ensin poistaa ja uudelleen lisätä alkuperäisestä suunnitelmasta poikettaessa.

Ohjelmassa huomioidaan puustoa kasvatettaessa suunnittelujenkin tapahtumat, joten tulevaisuuteen kasvatettu tilanne olettaa suunnitelmaa noudatetun. Suunnitelmaa toteutuneet kirjatessa ja vuosittain puusto kasvatettaessa säilyy suunnitelma ja metsän tilanne aina ajan tasalla. Todellinen tilanne on silti ajoittain tarkistettava.

Erityisesti metsänomistajille suunnitellusta ohjelmasta on saataville myös suunnittelijaversio, jossa on ominaisuuksia hieman enemmän. Suunnittelijaversio soveltuukin paremmin palveluja tarjoavien metsäyrittäjien tarpeisiin. Metsäläisen ominaisuuksiin kuuluu myös se, että ohjelman esittelyversiolla voidaan avata esim. X-Forestin siirtotiedosto. Metsäsuunnitelman tietoja voidaan tarkastella Metsäläisessä, vaikka muutosten tallentaminen olekaan mahdollista. Ohjelmaan voi siis tutustua aivan omaakin aineistoa käyttäen.

Metsäläisestä on Bittitiimin kotisivuilta ladattavissa esittelyversio, johon ohjelmasta kiinnostuneen kannattaa tutustua. Ohjelman tilausten ja toimitustenkin on ajateltu ensisijaisesti tapahtuvan sähköisessä muodossa Internetin välityksellä.

Ei päivää
 ilman
REPPUA!
www.reppu.mtk.fi